

דברי הסבר להכרזת שמורת נחל אפעה

שמורת נחל אפעה מצויה במישור רותם, בשפולי הרי צפון הנגב. היא משתרעת למרגלות רכס אפעה, הבנוי גיר מתקופת הקנומן ותחומה בין נחל אפעה לנחל חברבר. הרום המרבי בשמורה 384 מ'. שטחה כ-19,516 דונם. השמורה חשובה באופן מיוחד כי היא כוללת שני נחלים רחבים המכוסים חול ממקור יבשתי מתקופת הנאוגן.

מיני הצומח העקרי בנחלי השמורה הם רתם המדבר, שבטוט מצויץ, יפרוק המדבר, אכיליאה ערבית, בלוטה גלונית וארכובית ארצישראלית. בחלקים הסלעיים מופיע גם זוגן השיח כצמח מרכזי. הרכב חברות הצומח השונות באזורים החוליים בנחל אפעה תלוי בעומק החול. יש בשמורה גם עץ גדול מאד של שטה סלילנית ושזף מצוי, רכוז גדול של אחילוף זעיר שהוא צמח נדיר וכן של אירוס ירוחם. אירוס זה מצוי בשמורת אירוס ירוחם ובשמורת נחל אפעה בלבד.

מבחינת בעלי החיים חשובה השמורה בעקר בשל מיני הזוחלים הרבים שבה. בית הגדול החולי הוא בית גדול מעולה למינים רבים של זוחלים ובשמורה אכן מצויים מינים רבים של זוחלים כשפיפון (מין אנדמי), יש אוכלוסיה גדולה של נחש חולות, מטבעון מדבר, זעמן אוכפים, ארבע קו, פתן שחור, ישימונית מצויה וחומט רפואי (אוכלוסיה גדולה). מבין המכרסמים מצויים שם שלשה מינים של גרבילים: גרביל חולות, גרביל הערבה וגרביל זעיר ומריון. מבין חסרי החוליות ראויים לציון בעיקר עקרבים וביניהם אוכלוסיות גדולות של עקרב חול וקטלן עברי.

מבין בתי הגדול בארץ, מירב בתי הגדול החוליים נעלמו בשל מקומם במישור החוף. בתי גדול חוליים אחרים מאוימים בשל היותם רצויים במיוחד לגידולים חקלאיים וכן בשל הדרישה הרבה לחול לבניה. מבין בתי הגדול של החול, הנדירים ממילא, נדירים במיוחד בתי גדול של חול ממוצא יבשתי. למעט כמה אזורים מצומצמים של חול בשמורות בערבה, אין בית הגדול של החול ממוצא יבשתי מיוצג בשמורות טבע. חולות אפעה הם חולות צפוניים ביותר יחסית לאתרי חולות יבשתיים כחולות הערבה וחולות כסוי, ולכן הם מיוחדים גם ביניהם. על-כן, חשוב במיוחד שנחל אפעה שרובו ככולו בית גדול של חול יבשתי יוכרז כשמורת טבע.

לסיכום: השמורה המוצעת חשובה מהיותה בית גידול של חולות יבשתיים שהוא בית גידול המיוצג בחסר בשמורות, בשל כמה מינים נדירים של צמחים המצויים בו כאחילוף זעיר, ואירוס ירוחם ובשל עושרה הרב במיני זוחלים.

1. שם התכנית: תכנית זו תקרא תכנית מתאר מקומית מס' 69/100/02/10 שמורת טבע נחל אפעה.

2. המקום: מחוז: הדרום

נפה: באר שבע

מרחב תכנון מקומי: תמר, גילי

מיקום: מערבית למישור רתם, צפונית לכביש 25.

נצ"מ: 212000 / 552000

3. גושים וחלקות: גוש: 100110 חלקה: 5.

חלקי חלקות: 1-3, 6

גוש: 100111 חלקי חלקות: 1, 2

גוש: 100112 חלקות: 3, 4, 9

חלקי חלקות: 1, 2, 5, 8, 10, 13

גוש: 100113 חלקי חלקות: 1-3

גוש: 400270 חלקי חלקה: 1

גוש: 400271 חלקי חלקה: 1

גוש: 400309 חלקי חלקה: 1

גוש: 400312 חלקי חלקה: 1

גוש: 400291 חלקי חלקה: 1

3. שטח התכנית: 19,516 דונם

4. בעל הקרקע: מינהל מקרקעי ישראל. כתובת: התקווה 4 קריית הממשלה באר שבע. טלפון: 08-6264333

5. מגיש התכנית: הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, רח' עם ועולמו 3, ירושלים טל: 02-5005444
פקס: 02-5006218.

6. עורך התכנית: עזרי אלון, הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים (להלן "רשות הטבע והגנים"), רח' עם ועולמו 3, ירושלים, טל: 02-5005444, פקס: 02-5006218.

7. יחס לתכניות אחרות:

בהתאם לתכנית מס' 35/100/02/10.

שינוי לתכנית מס' 100/02/10: מאזור חקלאי לשמורת טבע; מאזור תעשייה לשמורת טבע; משטח לתכנון בעתיד לשמורת טבע.

שינוי לתכנית מס' 5/115/03/10 – מאזור כריה וחציבה לשמורת טבע.

כפיפות לתוכניות: תמ"א 37 א' 1, תמ"א 37/1, תמ"א 37.

במקרה של סתירה בין תכנית זו לתכניות אחרות החלות על שטח התכנית, תקבענה הוראות תכנית זו.

8. **מסמכי התכנית:** 4 דפים של הוראות התכנית (להלן ההוראות).
 גליון תשריט ערוך בקני"מ 10,000: 1 (להלן התשריט).
 כל מסמכי התכנית מהווים חלק בלתי נפרד מהתכנית.
 במקרה של סתירה בין ההוראות לתשריט, יגברו ההוראות על התשריט.
9. **באור סימני המקרא:** כמתואר בהוראות התכנית וכמסומן בתשריט.
10. **מטרת התכנית:**
- 10.1. **ליעד השטח לשמורת טבע לפי חוק גנים לאומיים ושמורות טבע התשנ"ח 1998,**
 ולפי חוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965.
- 10.2. **קביעת גודלה וגבולותיה המדויקים של שמורת טבע שאושרה בתמ"מ 4/14 שינוי מס' 34**
 לצורך הכרזתה על פי דין.
- 10.3. **לשמור על החי, הצומח והדומם במצבם הטבעי וכן על ערכי הנוף והמורשת.**
- 10.4. **לשנות את ייעוד השטח מאזור תעשייה, אזור חקלאי, אזור כרייה וחציבה ואזור תכנון בעתיד**
 לייעוד שמורת טבע.
11. **יעדי קרקע ושימושים:**
- 11.1. **שמורת טבע - לפי חוק גנים לאומיים ושמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה התשנ"ח, 1998 ולפי**
 חוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965. השטח מיועד לשימור במצבו הטבעי עם פיתוח מינימלי כגון הדגשת
 כניסות לשמורה, שבילי הליכה, הקמת סככות צל, הצבת שילוט הכוונה, פחי אשפה, ספסלי ישיבה, תיבת
 דפדפות, אמצעי בטיחות למבקרים וכו'.
- 11.1.1. **תתאפשר לגורמים המוסמכים כניסה לשמורה לצרכי תחזוקת תשתיות קיימות, בתיאום עם**
 רשות הטבע והגנים.
- 11.2. **דרך ארצית ומסילת ברזל - בתחום קווי הבניין של דרך ארצית מס' 25 ושל מסילת הברזל - לא תותר**
 בניה וחניה.
12. **תשתיות חשמל:** תנאי למתן היתר בניה יהיה תיאום עם חברת החשמל.
 כל העבודות בשטח עפ"י השימושים המותרים בתכנית זו- יותנו בתיאום ואישור חברת החשמל.
 לפני תחילת ביצוע עבודות חפירה או בניה יבדוק המבצע את קיומם האפשרי של כבלי ו/או קווי חשמל קיימים
 או מאושרים. אין לחפור או לבצע עבודת בניה כלשהי מעל ובקרבה של פחות מ- 3 מ' מכבלי חשמל אלא לאחר
 קבלת אישור מחברת החשמל.
- לא יינתן היתר לחפירה, חציבה או כריה במרחק הקטן מ- 10 מ' מהמסד של עמוד חשמל במתח עליון/ על
 עליון או 3 מ' מהמסד של עמוד חשמל במתח גבוה/ נמוך ולא תבוצע פעולה כזו, אלא לאחר שניתנה לחברת
 החשמל הזדמנות לחוות דעה על ההיתר המבוקש או הפעולה אותה עומדים לבצע לפי העניין.
13. **עתיקות:** כל פיתוח וביצוע עבודות שיעשה בתחום אתר עתיקות, יעשה בתאום עם רשות העתיקות בהתאם
 ובכפוף להוראות סעיף 29 א' לחוק העתיקות.
14. **בשטח הזכיון לכריית פוספט של חברת רתם אמפרט המסומן בתשריט ברשת צהובה, ניתן להגיש תוכנית**
 למימוש הזכיון עפ"י כל דין.

15. **ניקוז**: יותר בכפוף לחוק הניקוז והגנה בפני שיטפונות תשי"ח - 1957, ולאישור תוכנית מפעל ניקוז עם רשות הטבע והגנים והועדה המחוזית

16. **קו הגז**: תנאי מקדים למתן היתרי בניה, חפירה ולכל עבודה בשטח יהיה תיאום עם רשות הגז, חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ וחברת מגל.

16.1 על תוואי המסומן בתשריט המיועד לרצועת הגז הטבעי, יחולו הוראות תמ"א 37 א' 1.

16.2 חל איסור נטיעה בתחום רצועת צינור הגז.

17. **תנאים למתן היתרי בניה ורישוי על פי חוק**: לקידוחי מים, קווי טלפון, קווי מים, ותשתיות נוספות, יוצאו ע"י הועדות המקומיות לאחר תיאום עם מינהל מקרקעי ישראל ועם רשות הטבע והגנים. הגבלות נוספות המתייחסות למתן היתרי בניה נמצאות בהוראות התכנית כאן בסעיפים שונים.

18. **רכבת ישראל**: התכנית לא תפגע באפשרות הפיתוח העתידי של מסילת הברזל בתחום קווי הבניין.

19. **מערכת הביטחון**:

18.1 בתוכנית זו, "שטחים ביטחוניים" - מתקנים ביטחוניים, כהגדרתם בחוק ושטחים הסגורים בצו סגירה מכוח תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945.

18.2 על אף האמור בכל הוראה בתכנית זו, יחולו על שטחים ביטחוניים הוראות אלה:

1. פעולה או שימוש למטרה ביטחונית בשטחים הביטחוניים אינם מותרים בהיתר או באישור לפי תכנית זו.

2. אין בהוראות תכנית זו ובתשריטיה כדי לבטל או לשנות שטחים ביטחוניים או את גבולותיהם או את ההוראות החלות בהם, וכן אין בהן כדי לגרוע מההוראות החלות על מתקן ביטחוני או בגינו לפי פרק ו' לחוק.

3. אין בתכנית זו כדי למנוע יצירת שטחים ביטחוניים חדשים על ידי הגופים המוסמכים לעשות כן ובהתאם להוראות כל דין.

4. לא תופקד כל תכנית ולא יינתן כל היתר לפי תכנית זו, בשטחים ביטחוניים, אלא לאחר שנתקבל אישור בכתב של נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית לתכנון ולבניה ובכפוף לתנאים ולמגבלות שייקבעו על ידו.

5. כל כניסה לשטח השמורה החופף עם שטח האש תעשה בהתאם לנהלי הכניסה הקבועים של גורמים אזרחיים לשטחי אש, בתיאום מול מתא"ם פיקוד הדרום (08-9902927) ובאישורו הכתוב.

6. **ניהול המבקרים בשמורה** יעשה בתאום עם אג"ת והקריה למחקר גרעיני בדימונה.

20. **חתימות**:

עזרי אלון
מתכנן מחוז דרום
רשות הטבע והגנים
08-6280404
מגישי התכנית:

145/2013
תאריך:

ועדה מחוזית:

תאריך:

בעל הקרקע:

תאריך: